

ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲೇ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಹಿಂದೆ ಅದೇ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಅನೇಕ ತಿಂಗಳು ಮಾಡಿ ಸೋತವರಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ, 'ಓಹ್, ನನ್ನದು ಕೇವಲ ಬಿಗಿನರ್ಸ್ ಲಕ್' ಎಂದಿದ್ದರು ಸಾವಿತ್ರಿ. ಆದರೆ ಅದೃಷ್ಟ ಕೂಡ ಪರಿಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ತಜ್ಞತೆಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ, ಬಹಳಷ್ಟು ಸ್ವಯಂ ಕಲಿಕೆಯನ್ನೂ ಬೇಡುತ್ತಿತ್ತು. ಗ್ರಂಥಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹೊಸ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸದಾ ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವುದು ಅವರ ಅಭ್ಯಾಸವಾಯಿತು, ಅಗತ್ಯವೂ ಆಗಿತ್ತು.

ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದ ಸಾವಿತ್ರಿ ಅವರಿಗೆ, ಮದ್ರಾಸ್ ಐ.ಐ.ಟಿ. ಯಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಸ್ಸಿ. ಪದವಿ ಪಡೆದು, ಐ.ಐ.ಎಸ್ಸಿ. ಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಎಂ.ಆರ್.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿ ಅವರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಅವರನ್ನು ಸಾವಿತ್ರಿ, 1976ರಲ್ಲಿ ವಿವಾಹವಾದರು. ಮದುವೆಯಾಗಲೇ ತದನಂತರದ ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಯಾಗಲೇ ಅವರ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವರ್ಷ ಡಿಸೆಂಬರ್ 9ರಂದು ತಮ್ಮ ಡಾಕ್ಟರಲ್ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಸಬ್‌ಮಿಟ್ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಬೆನ್ನಿಗೆ ಮಗನೂ ಜನಿಸಿದ್ದ. ತವರು ಮತ್ತು ಅತ್ತೆ ಮನೆಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಸಹಕಾರದಿಂದ ಮದುವೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಅವರಿಗೆ ಹೊರೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೂ, ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಹೆರಿಗೆ ರಜೆ ಮುಗಿಸಿ, ಸಾವಿತ್ರಿ ಅವರು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ್ದರು.

1977ರಲ್ಲಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಅವರ ಪತಿ ಎಂ.ಆರ್.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿ, ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿ ದೊರೆಯಿತು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಇಬ್ಬರೂ ಅಮೆರಿಕದ ಪಡ್ಯೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಪೋಸ್ಟ್ ಡಾಕ್ಟರಲ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಲು ತೆರಳಿದರು. ಸಾವಿತ್ರಿ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಎ. ಲೈಟ್ ಅವರೊಡನೆ ಸಸ್ಯಗಳ ವೈರಾಲಜಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿ, ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು.

1981ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದ ಸಾವಿತ್ರಿ ಅವರು, ಐ.ಐ.ಎಸ್ಸಿ.ಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಜೀವರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಸೇರಿದರು. 1989ರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಹುದ್ದೆಗೆ ನೇಮಕವಾದಾಗ, ಇಪ್ಪತ್ತು ಜನ ಪುರುಷ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ನಡುವೆ ಸಾವಿತ್ರಿ ಒಬ್ಬರೇ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು! ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವಿಜ್ಞಾನ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರುವುದು, ತಮ್ಮ ದನಿ ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಸವಾಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವು ಯಾವುವೂ ಅವರ ವಿಜ್ಞಾನದ ಬಗೆಗಿನ ಉತ್ಸುಕ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಲಿಲ್ಲ; ಅವರು ಆಯ್ದು ಹೊರಟ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕಠಿಣ ಹಾದಿಯಿಂದ ವಿಚಲಿತಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸೇರಿದ್ದ ಜೀವರಸಾಯನ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ

ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುಳಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಾವಿತ್ರಿ

ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ವಾತಾವರಣವಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಗಳ ಸೌಲಭ್ಯ ಇವರಿಗೂ ಇವರ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಲಭಿಸಿತ್ತು.

ಬೆಳೆ ಹಾನಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ವೈರಸ್‌ಗಳು ಕಾರಣ. ಈ ವೈರಸ್‌ಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡುವ ತಂತ್ರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು, ವೈರಸ್‌ನ ಅಣುರಚನೆಯನ್ನು, ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಪ್ರೊ. ಎಚ್.ಎಸ್. ಸಾವಿತ್ರಿ, ಸಸ್ಯಗಳ ವೈರಸ್‌ಗಳ ಕುರಿತು ಮುಂಚೂಣಿಯ ಪ್ರಥಮಾನ್ವೇಷಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ತಗಲುವ ವೈರಸ್ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾವಿತ್ರಿಯವರ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಯ ವೈರಸ್‌ಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ಇತರೆ ಭಾಗದ ವೈರಸ್‌ಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ದೊಣ್ಣೆ ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿಗೆ ಬಡಿಯುವ ವೈರಸ್, ಟೊಮ್ಯಾಟೋ ಎಲೆಗಳು ಸುರುಳಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ವೈರಸ್, ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವೈರಸ್‌ಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜೀನೋಮ್ - ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸಾಧನೆ ಇವರದು. ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಹಿಡಿದ ಆರಂಭಿಕ ವೈರಸ್ ಜೀನೋಮ್ ಇವರದೆಂದರೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಲಾರದು. ಇವರು 220ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ತಗಲುವ ವೈರಸ್ ಅಧ್ಯಯನವಲ್ಲದೆ, ಪ್ರೊ. ಸಾವಿತ್ರಿ ಅವರು ಮನುಷ್ಯರ ವಂಶವಾಹಿಯನ್ನು ಕುರಿತೂ

ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಮದುವೆಗಳು, ಹುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಇವರ ಸಂಶೋಧನಾ ತನಿಖೆಯ ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು.

ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೂರು ಪೀಳಿಗೆಗಳ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ವಂಶವಾಹಿಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎಂದು ಎರಡು ದಶಕಗಳಿಗೂ ಹಿಂದೆ ನಡೆಸಿದ ಇವರ ಅಧ್ಯಯನ, ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲದ ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರೊ. ಅಪ್ಪಾಜಿ ರಾವ್ ಅವರ ಒಡಗೂಡಿ ನಡೆಸಿದ ಸಂಶೋಧನೆ ಇದು. ಆ ಕುಟುಂಬದ ವಂಶವಾಹಿ ನಕಾಶೆಯನ್ನು ಇವರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಆ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪೀಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಕುಟುಂಬದ ಅತ್ಯಂತ ಹಿರಿಯನಲ್ಲಿದ್ದ ಕರುಳಿನ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ಗೆ ಕಾರಣವಾದ ವಂಶವಾಹಿಯ ವಿಕೃತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಈ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಕಾರಕ ವಂಶವಾಹಿಯ ವಿಕೃತಿ, ಯಾವ ಯಾವ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರ ಯಾರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು, ಯಾರಲ್ಲಿ ಅದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗದೆ ಸುಪ್ತವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಬರುವ ಸಂಭವವಿದೆ ಎಂದು ಇಂದೇ ತಿಳಿಯುವುದಾದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಿದೆ. ಜೀನೋಮ್ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್ - ಡಿಎನ್‌ಎ ಆಧಾರಿತ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ, ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹ ಕರುಳಿನ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ನ ಸಂಭವನೀಯತೆಯ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಬಲ್ಲ ಪ್ರಿಡಿಕ್ಟಿವ್ ಟೆಸ್ಟಿಂಗ್‌ನ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಇವರು ತೋರಿಸಿದ್ದರು.

ಪ್ರೊ. ಎಚ್.ಎಸ್.ಸಾವಿತ್ರಿ ಅವರು ಜೆ.ಸಿ. ಬೋಸ್ ಫೆಲೋ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಜೆ.ಸಿ. ಬೋಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅಸಾಧಾರಣ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗಷ್ಟೆ ನೀಡುವಂತಹುದು. ಸಾವಿತ್ರಿ ಅವರಿಗೆ 1991ರಲ್ಲಿ 'ಸೊಸೈಟಿ ಆಫ್ ಬಯಾಲಜಿಕಲ್ ಕೆಮಿಸ್ಟ್ರಿ' ನೀಡುವ ಪಿ.ಎಸ್. ಶರ್ಮ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಇವರು 'ಇಂಡಿಯನ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್,' ಮತ್ತು 'ನ್ಯಾಷನಲ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್'ನ ಫೆಲೋ ಕೂಡ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಓದಿದ ಮಗ, ವೈದ್ಯಕೀಯವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ಮಗಳು - ಸಂತ್ಕಷ್ಟಿಯ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದೊಡನೆ ಯಶಸ್ವಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಬದುಕನ್ನು ಸಮತೂಗಿಸಿ ಸಾಧಿಸಿರುವ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಪ್ರೊ. ಎಚ್.ಎಸ್. ಸಾವಿತ್ರಿ. ಅವರಿಗೆ ಸಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕನ್ನಡ-ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಧಿಸಿರುವ ಬಹುಮುಖಿ ವಿಕಾಸದ ದ್ಯೋತಕ.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ: feedback@sudha.co.in